

Innovation Title

સંગર (Oryza sativa)માં ગાભમારાની ઈયળ

Category

પાક સંરક્ષણ

Notebook Number

Lok(૧)૩, may-june-૧૯૯૯૬, pg no. ૫

Brief

સંગર (Oryza sativa)માં ગાભમારાની ઈયળના નિયંત્રણ માટે નફફટિયા (Ipomoea aquatica)ના પાન, ખાટી છાશ, પાણીનો ઉપયોગ

ગાભમારાની ઈયળ ડાંગર (Oryza sativa)ના પાકમાં શરૂઆતની અવસ્થાએ થડની અંદરનો ગર્ભ કોરી ખાય છે. તેમજ કંઠી નીકળવાના સમયે કંઠી અંદરથી કોરી ખાય છે. આ ઈયળ લીલા રંગની અડધા ઈંચ જેટલી લાંબી હોય છે. તેના મોં ઉપર કાળુ ટપકું હોય છે. આ ઈયળ ડાંગરમાં મોટા પ્રમાણમાં નુકશાન કરતી હોય છે.

આ સમસ્યાના ઉકેલ માટે કપડવંચ તાલુકાના આંતરસુંબા ગામના શ્રી શંકરભાઈ પટેલ નફફટિયાના પાનનો રસ અને ખાટી છાશનો ઉપયોગ કરે છે.

ખેડૂતના જણાવ્યા મુજબ ત્રણ થી ચાર કિલો નફફટિયા (Ipomoea aquatica)ના પાનને પીસીને ૫૦૦ મિલી જેટલો રસ કાઢવામાં આવે છે. તેમાં ૪૦૦ મીલી ખાટી છાશ ઉમેરી , ૧૫ લિટર સાદા પાણીમાં મિશ્ર કરવામાં આવે છે. આ રીતે બનાવેલ દવાનો ૩૦૦ મિલી જથ્થો લગભગ ૧૫ લિટર પાણીમાં મિશ્ર કરી પાક પર છાંટવામાં આવે છે. એક વીઘા માટે ત્રણેક પંપનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

શંકરભાઈના અનુભવ મુજબ, ઈયળનું લગભગ ૭૦ ટકા જેટલું નિયંત્રણ થાય છે. જો જરૂર જણાય તો દસ બાર દિવસના અંતરે બીજો છંટકાવ કરવામાં આવે છે. ખેડૂત વધુમાં જણાવે છે કે આ પદ્ધતિ તેઓ ઠાસરા તાલુકા ના રસુલપુર ગામના શ્રી અંબાલાલ જીવાભાઈ પાસેથી શીખ્યા હતા. પદ્ધતિ સારી જણાતાં છેલ્લા પાંચ વર્ષ થી અપનાવ છે. આજુબાજુના ઘણા ખેડૂતો આ પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરી રહ્યા છે.

ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી (ગુ.કૃ.યુ.)ના પ્રો.ટી એન બારેવડીયા અને ડૉ.જી એમ પટેલ જણાવે છે કે નફફટિયાના પાનના અર્કમાં ઝેરી કીટનાશક તત્વો રહેલા છે. તેમાં ખાટી છાશ ઉમેરવાથી કીટનાશક તત્વ વધુ પ્રમાણમાં છુટું પડતું હોય તેવું બની શકે જ્યારે નવસારીથી કીટકશાસ્ત્ર વિભાગના ડૉ મગનભાઈ બી પટેલ અને શ્રી એમ વી પંડ્યાના જણાવ્યાનુસાર ગાભમારાની ઈયળ થુમડાના ગર્ભમાં રહી છોડને નુકશાન કરે છે. નફફટિયાના પાનમાંથી બનાવેલું દ્રાવણ છોડમાં શોષાતું નથી તેથી, નિયંત્રણ કરી શકે નહિ. આવું દ્રાવણ પોચા શરીરવાળા કીટકો જેવા કે મોલો મશીના સીધા સંસર્ગમાં થોડે અંશે અસરકારક રહી શકે. (માનનીય ડૉ. મગનભાઈ પટેલ તથા શ્રી એમ વી પંડ્યા નફફટિયાનો રસ કીટનાશક તરીકે કેવી રીતે અસર કરે છે. તે અંગે કોઈ સંશોધન થયું હોય તો તેની વિગતો અમને મોકલાવશો. જેથી આપની દલીલો સમજવામાં વાચકમિત્રોને સરળતા રહે આભાર - તંત્રી)

નોંધ - ખેડૂત છેલ્લા ચાર વર્ષથી પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરતા નથી. પોતે અપંગ થઈ જવાથી આ પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરી શકતા નથી.

(નોંધ:- આ પદ્ધતિનું પી.આઈ.સી પ્રવિણ રોહિતે કરેલ છે.)

(નોંધ:- આ પદ્ધતિનું રીચેક કિરણભાઈ. આર. રાઠવાએ કરેલ છે.) (આ પદ્ધતિ સાચી છે. હાલ ખેડૂત અપંગ થઈ જવાથી પાંચ વર્ષથી ઉપયોગ કરેલ નથી.)

પ્રમાણ -
નફફટિયાના પાનનો રસ ૫૦૦ ગ્રામ
ખાટી છાશ ૪૦૦
૧૫ લિટર પાણી

અન્ય જાણકાર વ્યક્તિ:
જયંતિભાઈ શંકરભાઈ પટેલ
કનુભાઈ અંબાલાલ પટેલ
પશાભાઈ સોકાભાઈ પટેલ
રણછોડભાઈ તીવરભાઈ પટેલ
અંબાલાલ જીવાભાઈ પટેલ

વનસ્પતિની ઓળખ:

નફફટિયુ - નફફટિયાનું નાનું ઝાડવું (છોડ) થાય છે. તેની ઉંચાઈ પથીક ફુટ જેટલી હોય છે. તેના પાન ૬થી૭ ઈંચ લાંબા હોય છે. તેના ફુલ સફેદ આંછા ગુલાબી રંગના થાય છે.

(રીચેક - જાલમસિંહ ઝાલા)

(નોંધ:- આ પદ્ધતિના ઉત્તરદાતા અને પદ્ધતિ સાચી છે તથા તેનો ઉપયોગ પણ ઉત્તરદાતા જાણે છે તથા તેઓ સાજા હતા ત્યારે ઉપયોગ કરતા હતા.)

ઉત્તરદાતાએ આ પ્રયોગ ૯૦-૯૧ની સાલમાં કરેલ છે.

- ૧૫ લિટરમાં ૨૦૦ મિલી લઈ છાંટેલ.
- છાંટ્યા પછી ત્રીજા દિવસે ફાયદો જણાતાં આખા ખેતરમાં.
- આ છંટકાવથી ઈયળ અંદરથી મરી જતી.
- સૌ પ્રથમ તેમણે ૨૦૦ મીલી. લઈ પછી અડધું અસરકારકતા માટે ૫૦૦ મીલી.નું પ્રમાણ રાખેલ.
- છાસમાં ૨ દિવસ સુધી નફફટિયાનો સુંદો રહેવા દઈ પછી ગાળીને ઉપયોગ કરવામાં આવેલો.
- પહેલા છંટકાવથી ૨૦ ટકા જેટલો ફાયદો થયેલો.
- બીજો છંટકાવ આઠ દિવસે કરતાં વધુ સારું ૫૦થી ૬૦ ટકા જેટલું પરિણામ મળેલ.
- દ્રાવણ વધુ કડક બનાવી ઓછા દિવસના અંતરે છંટકાવ કરતાં લગભગ ૯૦ ટકા જેટલું નિયંત્રણ લાવી શકાય છે.

અન્ય શીખેલા વ્યક્તિ:

પશાભાઈ સાંકાભાઈ
છનુભાઈ અંબાલાલ પટેલ
અરવિંદભાઈ ઈશ્વરભાઈ પટેલ

- આ વ્યક્તિઓ પુછતાજ કરી બીજા વર્ષે ડાંગરના પાકમાં ઉપયોગ કરેલ અને તેમને પણ સારું પરિણામ મળેલ.
- આ પદ્ધતિનો ઉપચાર છેલ્લા આઠ દશ વરસથી પાણીની અઠતના લીધે ડાંગરનું બીલકુલ વાવેતર બંધ થઈ જવાથી

આ પ્રયોગ છેલ્લા આઠ વરસથી બંધ થઈ ગયો છે.

- આ ઉપયોગ અન્ય પાકમાં જેવા કે જુવાર, મકાઈ વગેરેમાં કરેલ નથી. પણ ઉપયોગ કરવાથી ફાયદો થઈ શકે છે.
- આ છંટકાવ વખતે ડાંગરમાં પાણી રાખવું નહીં પણ જમીન સહેજ કઠણ થાય ત્યારે છાંટવું.
- પાણીમાં છાંટવાથી ફાયદો તો થાય પણ ખેતરમાં ફરવાથી મુશ્કેલી થાય છે.
- આંતર સુંબા ગામમાં પાણીની ખૂબ ગામમાં પાણીની ખૂબ તકલીફ હોવાથી છેલ્લા ઘણા વરસોથી ડાંગરનું વાવેતર બંધ થઈ ગયું છે અને આખા ગામના બધા ખેડૂતો ડાંગરનું બિલકુલ વાવેતર કરતા નથી.
- બાજરી, જુવાર, મકાઈ જેવા પાકોમાં આવતી ગાભમારાની ઈયળો માટે આ પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરેલ નથી. અને તેનો ફાયદો થાય કે નહિં જેના વિશે જાણતા નથી.

હાલમાં -

આ ચોમાસું- બાજરી, કઠોળ, દિવેલા, કપાસ,
શિયાળું - વરિયાળી, ઘઉં, ઈસબગુલ, શાકભાજી
ઉનાળું - બાજરી, શાકભાજી

- તેમના પગનું ઓપરેશન ઈ.સ. ૨૦૦૩ની સાલમાં કરાયેલ.
- રસલપુરના શ્રી અંબાલાલ જીવાભાઈ પટેલ. ઈ.સ. ૧૯૯૭ સાલમાં અવસાન પામેલ છે.

અંબાલાલ ભાઈલાલભાઈનો પરિચય

- (૧) પ્રવિણભાઈ અંબાલાલ
- (૨) ભઈલાલભાઈ અંબાલાલ
- (૩) રમણભાઈ અંબાલાલ

મુ. રસુલપુર, તા. ઠાસરા, જિ. ખેડા, મો. ૯૯૨૪૫૬૫૪૨૭, ૯૯૦૪૪૨૪૭૪૫ - અશોકભાઈ

આ પ્રયોગ વિશે શ્રી અંબાલાલભાઈ તેમના દિકરા રમણભાઈ ઘણી વાર કરવા કહેતા પણ દાદાની આ વાત નહીં માની તેઓ રાસાયણિક દવાનો ઉપયોગ કરતાં.

- આ પ્રયોગ વિશે દાદા ઘણા સમયથી જાણતા અને ઉપયોગ કરતી તેઓ ક્યાંથી શીખ્યા તે જાણતા નથી.
- આ પ્રયોગ વિશે રમણભાઈની ઉંમર ૧૮થી ૨૦ વર્ષની હતી ત્યારે જાણતા પણ હાલમાં તેમની ઉંમર ૪૨ વર્ષની છે. એટલે કે દાદા પોતે ૨૦થી ૩૦ વર્ષથી આ પ્રયોગ કરતા તેમ માની શકાય.
- દાદા ૭૫થી ૮૦ વર્ષની ઉંમરે દેવલોક પામેલા છે.

ગામમાં બીજા અન્ય કોઈ લોકો આ પ્રયોગ કરતા નથી.

સોમાભાઈ ખાતુભાઈ ચાવડા

મણીભાઈ મગનભાઈ પટેલ

છગનભાઈ લલ્લુભાઈ - આ મોટી ઉંમરના દાદા પણ આ વિશે કંઈ જાણતા નથી.

તે ઝેરી છે તે વિશે જાણે છે પણ ઉપયોગ કરતા નથી.

- અંબાલાલ દાદાના કુટુંબીજનો પણ આ પ્રયોગ વિશે જાણે છે પણ ઉપયોગ કરતા નથી.

- રમણભાઈ પોતે ગામના સરપંચ છે. તેઓએ ડિલ્હોમા સિવિલ એન્જિનિયર થયેલા છે.

- રમણભાઈનું કહેવું છે કે તેમના પિતાજી ડાંગરમાં આવતી ગાભમારાની ઈયળના નિયંત્રણ માટે આ પદ્ધતિનો પ્રયોગ કરવા કહેતા પણ તેમને તેમાં પુરતો વિશ્વાસ ન હોવાથી પિતાજીની આ વાતને સ્વીકારતા નહીં અને ઉપયોગમાં લેતા નહીં.

આ રસુલપુર ગામમાં ઉનાળું અને ચોમાસું એમ બન્ને સિઝન ડાંગરનું વાવેતર થાય છે. અને ઉત્પાદન પણ વધારે સારું મળે છે.

Method of Use

Caution

Benefit

Condition

Material Used

નફ્ફટિયા (Ipomoea aquatica)ના પાન, ખાટી છાશ, પાણી

IPR Status

Keywords

નફ્ફટિયા, Ipomoea aquatica, પાન, ખાટી, છાશ, પાણી, ડાંગર, Oryza sativa, ગાભમારા, ઈયળ

Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૦૬૯૩		Member Type	Verifier	
First Name	પ્રવિણ	Middle Name	એચ	Last Name	રોહિત
Profession	Designation				
Address 1					
Village	મુ.પો-ખોરવાડ	Taluka	ઉમરેઠ		
District	Anand	State	Gujarat	Country	India
Biography					
Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૦૨૪૫૯		Member Type	Scout	
First Name	જાલમસિંહ	Middle Name		Last Name	ઝાલ
Profession	Designation				
Address 1					
Village	Taluka				
District		State	Gujarat	Country	India
Biography					
Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૦૨૪૫૯		Member Type	Verifier	
First Name	જાલમસિંહ	Middle Name		Last Name	ઝાલ
Profession	Designation				
Address 1					
Village	Taluka				
District		State	Gujarat	Country	India
Biography					
Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૦૨૪૭૫		Member Type	Innovator	
First Name	શંકરભાઈ	Middle Name	સબુરભાઈ	Last Name	પટેલ
Profession	ખેતી	Designation	ખેડૂત		
Address 1					
Village	મુ. આંતરસુંબા	Taluka	કપડવંચ		
District	Kheda	State	Gujarat	Country	India
Biography	<p>ખેડૂતની ઉંમર ૪૮ વર્ષની છે. તેમણે ધોરણ પાંચ સુધી અભ્યાસ કરેલ છે. તેમની પાસે ૧૦ એકર જમીન છે. તેમાં પિંચતની સગવડ નથી. ખેતીમાં કપાસ, દિવેલા, કઠોળના પાકોનું વાવેતર કરે છે. તેઓ ખેતી સાથે પશુપાલન પણ કરે છે. તેમના પરિવારમાં ચાર છોકરા છે અને છોકરી છે. તેઓ અપંગ હોવાથી ખેતી છોડવા સંભાળી છે. તેઓની આર્થિક પરિસ્થિતિ મધ્યમ છે. તેઓનું મકાન પાકુ છે.</p> <p>ગામનો પરિચય- ગામની કુલ વસ્તી- ૭૦૦૦ ગામમાં ખેતી પાકો- કપાસ, ગવાર, દિવેલા, મકાઈ, બાજરી, શાકભાજી, કઠોળનું વાવેતર કરે છે. ગામમાં શિક્ષણ - ગામમાં બાલવાડી, પ્રાથમિક શાળા, હાઈસ્કૂલ કુમાર-કન્યા શાળા અલગ-અલગ છે. ગામમાં શિક્ષણનું પ્રમાણ સારું છે. રહેતી જ્ઞાતિ- હરિજન, પટેલ, બ્રાહ્મણ, મુસલમાન, ઠાકોર, રબારી, ભરવાડ લોકો રહે છે. ગામમાં અન્ય સંસ્થા- દૂધ ઉત્પાદન મંડળી, ખાતર ડેપો, બેન્ક, લાઈબ્રેરી, દવાખાનું, પોસ્ટઓફિસ, સસ્તા અનાજની દુકાન, મોટાભાગની બધી જ સુવિધા છે.</p>				
Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૦૬૧૭૫		Member Type	Verifier	
First Name	કિરણસિંહ	Middle Name	રતનસિંહ	Last Name	રાઠવા (ચૌહાણ)
Profession	Designation				
Address 1					

Village	મુ. મેઘરી, પો. કંબેટા	Taluka	ધાનપુર		
District	Dahod	State	Gujarat	Country	India
Biography					

Innovation Title

ગુવાર (Cyamopsis tetragonoloba) માં મોલોમશીનું નિયંત્રણ

Category

પાક સંરક્ષણ

Notebook Number

Lok(૪)૨, April-૧૯૯૯, pg.no.-૪

Brief

ગુવાર (Cyamopsis tetragonoloba) માં મોલોમશીના નિયંત્રણ માટે અરડુસી (Adhatoda vasica), નફફટીયા (Ipomoea aquatica) અને પાણીનો ઉપયોગ

Detail

(આ પદ્ધતિ જૂન ૨૦૦૪માં પ્રવિણ રોહિતે રીચેક કરેલ છે.)

મોલોમશીનો ઉપદ્રવ થાય ત્યારે ગુવાર (Cyamopsis tetragonoloba) ને લપેટાઈ જાય છે અને તેનો રસ ચૂસી લે છે. ચોમાસાની ઋતુમાં વધારે નુકસાન કરે છે. ગુવાર તથા ચોળીમાં મોલોમશીના નિયંત્રણ માટે ખેડા જિલ્લાના કપડવંજ તાલુકાના અગાટના મુવાડા ગામના બાણીદાન માવજીભાઈ ગઢવી અરડુસી (Adhatoda vasica) અને નફફટીયા (Ipomoea aquatica) ના પાનના રસનો ઉપયોગ કરે છે.

૨૦૦ થી ૩૦૦ ગ્રામ અરડુસી (Adhatoda vasica) ના પાનનો રસ અને ૪૦૦ થી ૫૦૦ ગ્રામ નફફટીયા (Ipomoea aquatica) ના પાનનો રસ લઈ મિશ્રણ કરી ૧૫ લિટર પાણીમાં નાખીને ૧ વિઘામાં છંટકાવ કરવામાં આવે છે. અરડુસી અને નફફટીયાના પાનને વાટીને રસ કાઢવામાં આવે છે. અસર ઓછી જણાય તો ચાર દિવસ પછી ફરીથી છંટકાવ કરવો. ખેડૂતના જણાવ્યા મુજબ તેઓ છેલ્લા ૮-૯ વર્ષથી આ પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરે છે.

(નેપ્રાલટ ડેટાબેઝ અનુસાર અરડુસી મૂળખાઈના રોગમાં ઉપયોગી છે.

સંદર્ભ: Kokata C K et al (૧૯૮૦) Abstr. ૪th Asian Symp. med. plants, spices, Bangkok, Thailand.) અસર આપે છે. નફફટીયા પણ જંતુનાશક તરીકે ઉપયોગી છે.

નફફટીયુ - નફફટીયાનું નાનું ઝાડવું (છોડ) થાય છે. તેની ઉંચાઈ પશીક કુટ જેટલી હોય છે. તેના પાન કથીર ઈંચ લાંબા હોય છે. તેના ફુલ સફેદ આંછા ગુલાબી રંગના થાય છે.

અન્ય જાણકાર:

દેવાભાઈ ખેતાભાઈ બારોટ
વિનુભાઈ અભેસિંહ ગઢવી
દિલીપભાઈ શંકરભાઈ ગઢવી
બનેસિંહ પ્રભુદાસ ગઢવી
દાદુભાઈ ભલુભાઈ ગઢવી

(નોંધ:- આ પદ્ધતિનું પીઆઈસી તા. ૧૬-૧૧-૨૦૦૬માં કિરણભાઈ. આર. રાઠવાએ કરેલ છે.) (આ પદ્ધતિ સાચી છે. અને તેનો ઉપયોગ હાલ કરે છે.)

(નોંધ:- આ પદ્ધતિનું રીચેક - મહેન્દ્રભાઈ. વાઘેલાએ કરેલ છે. તા. ૯-૪-૨૦૦૭માં)

ઉપરોક્ત પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે તેમાં કોઈ સુધારો વધારો કરવામાં આવેલ નથી.

આ પદ્ધતિનો પ્રકાર પરંપરાગત છે.

આ પદ્ધતિનો મૂળ શોધક વડવાઓ છે.

આ પદ્ધતિની કોઈ મર્યાદા નથી. સાવચેતી રાખવામાં આવતી નથી.

(નોંધ:- ઉત્તરદાતા પોતે કડી કપાસિયાની મીલમાં ચોકીદારની નોકરી કરે છે. તેમના પિતાજી આ પદ્ધતિ વિશે જાણે છે.

આ પદ્ધતિના વિચારો - વડાવઓ આ પદ્ધતિ કરતાં આવ્યા છે એટલે હાલમાં પણ આ પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરીએ છીએ.

આ પદ્ધતિનો ફેલાવો આ વિસ્તારમાં મોટા બાગના લોકો જાણે છે અને ઉપયોગ પણ કરે છે.

આ પદ્ધતિની કોઈ મર્યાદા નથી.

અન્ય ઉપયોગ કર્તા:

પટેલ જયંતિભાઈ ચતુરદાસ, ચારોલ, તા. કડી, જિ. મહેસાણા
પટેલ રતિલાલ મોતીદાસ, ચારોલ
નારાયણભાઈ રણછોડભાઈ, ચારોલ
ઠાકોર મણાજી મગનજી, ચારોલ
ઠાકોર નારાયણભાઈ હરજીભાઈ દેસાઈ, ચારોલ

અન્ય કોઈ જગ્યાએ આ માહિતી પ્રકાશિત કરવામાં આવેલ નથી.

વૈજ્ઞાનિક સંદર્ભ નથી.

Method of Use

Caution

Benefit

Condition

Material Used

અરડુસી (Adhatoda vasica), નફફટીયો (Ipomoea aquatica) અને પાણી

IPR Status

Keywords

મોલોમશી, ગુવાર, *Cyamopsis tetragonoloba*, અરઝુસી, *Adhatoda vasica*, નાસ્ડીયો, *Ipomoea aquatica*, પાણી, ખેડ

Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૦૬૯૩		Member Type	Verifier	
First Name	પ્રવિણ	Middle Name	એચ	Last Name	રોહિત
Profession	Designation				
Address 1					
Village	મુ.પો-બોરવાડ	Taluka	ઉમરેઠ		
District	Anand	State	Gujarat	Country	India
Biography					
Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૦૮૫૬		Member Type	Verifier	
First Name	મહેશ	Middle Name	કે.	Last Name	પરમાર
Profession	Designation				
Address 1					
Village	મું.પો. કુડોલ	Taluka	મોડાસા		
District	Sabarkantha	State	Gujarat	Country	India
Biography					
Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૧૦૮૭		Member Type	Innovator	
First Name	બાણીદાન	Middle Name	માવજીભાઈ	Last Name	ગઢવી
Profession	ખેતી	Designation	ખેડૂત		
Address 1					
Village	મુ. અગાટના મુવાડા, પો. ભાઈલાકુઈ	Taluka	કપડવંજ		
District	Kheda	State	Gujarat	Country	India
Biography	<p>ઉત્તરદાતાની ઉંમર ૪૫ વર્ષની છે. તેઓએ ધોરણ ૭ સુધી અભ્યાસ કરેલ છે. તેમના માતા છે. પિતા નથી. તેમના લગ્ન થયેલ નથી. તેથી તેમને પત્ની સંતાન કંઈ નથી. તેમને જમીન ૧૨ વિઘા જેટલી છે. તેમાં તેઓ વરિયાળી, દિવેલા, કપાસ, બટાકા, એરંડા જેવા પાકો પકવે છે. તેમને પિયતની સુવિધા છે. તેઓ કૂવામાંથી બોરદ્વારા પિયતનું પાણી પુરુ પાડે છે તેમને પશુઓમાં ૨ બળદ ૨ ભેસ, ૩ પાડીઓ છે. કુલ ૭ પશુઓ છે. તેમને આવકના સાધનો ખેતી પશુપાલન પર આધાર રાખે છે. તેમને રહેવા માટે પાકું ધાબાવાળું મકાન છે. તેમની આર્થિક સ્થિતિ સારી છે. બાણીદાન ગઢવી પશુવૈદ્યના તથા માનવૈદ્યના સારા જાણકાર છે. તેમને સૃષ્ટિ તરફથી એવોર્ડ પણ મળેલ છે.</p> <p>ગામનો પરિચય- આગાટના મુવાડાની કુલ વસ્તી ૧૦૦ જેટલી હશે. આગાટના મુવાડા જવા માટે ભયલાકુઈથી ૧ કિ.મી ચાલીને પગદંડી જવું પડે છે. ગામમાં કંઈ પણ પ્રકાર સુવિધા નથી. આગાટના મુવાડા તથા ભયલાકુઈ ગ્રામ ગૃપ પંચાયત હોવાથી ગામમાં પંચાયત, પોસ્ટઓફિસ જેવું કંઈ નથી. પાકમાં વરિયાળી દિવેલા, કપાસ, બટાકા, એરંડા જેવા પાકો પકવે છે. જ્ઞાતિમાં બારોટ તથા ગઢવી જ્ઞાતિના ૧૫ ઘર આવેલા છે વૃક્ષોમાં લીમડા, બાવળ, નીલગીરી જેવા વૃક્ષો જોવા મળે છે. તેઓની આવકના સાધનો ખેતી, પશુપાલન પર આધાર રાખે છે. ગામથી તાલુકાનું અંતર અંદાજે ૧૨ કિલોમીટર દૂર આવેલું છે ત્યારે જિલ્લો ગામથી ૭૦ કિલોમીટર દૂર આવેલો છે. ગામમાં કાચા રસ્તા હોવાથી ભયલાકુઈ સુધી છકડા તથા રીક્ષા જેવું આવે છે. ભયલાકુઈથી પગદંડી ચાલીને જવું પડે છે.</p>				
Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૧૦૮૮		Member Type	Scout	
First Name	રાજેશભાઈ	Middle Name	વલ્લભભાઈ	Last Name	પટેલ
Profession	Designation				
Address 1					
Village	મુ. અગાટના મુવાડા, પો-ભઈલાકુઈ	Taluka	કપડવંજ		
District	Kheda	State	Gujarat	Country	India
Biography					
Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૬૧૭૫		Member Type	Verifier	
First Name	કિરણસિંહ	Middle Name	રતનસિંહ	Last Name	રાઠવા (ચૌહાણ)
Profession	Designation				

Address 1					
Village	મુ. મેઘરી, પો. કંચેટા	Taluka	ધાનપુર		
District	Dahod	State	Gujarat	Country	India
Biography					
Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૬૨૦૨		Member Type	Verifier	
First Name	મહેન્દ્ર	Middle Name	બી.	Last Name	વાઘેલા
Profession	Designation				
Address 1					
Village	મુ. ઉધરોઝપુરા	Taluka	મિસલ		
District	Ahmadabad	State	Gujarat	Country	India
Biography					

Innovation Title

ઉનાળુ બાજરી(Pennisetum typhoides) બાદ તલ(Sesamum indicum)નું વાવેતર

Category

પાક સંરક્ષણ

Notebook Number

Lok(૪)૩,June-૧૯૯૯, Pg.No.-૪

Brief

ઉનાળુ બાજરી(Pennisetum typhoides) બાદ તલ(Sesamum indicum)નું વાવેતર કરવાથી તલનો વિકાસ સારો થાય અને ઉત્પાદન વધારે થાય છે.

Detail

ઉનાળુ બાજરી(Pennisetum typhoides)ની કાપણી બાદ ચોમાસામાં તલ(Sesamum indicum)નું વાવેતર કરવાથી ઉત્પાદન અને વિકાસ સારો થઈ જાય છે. ખેડા જિલ્લાના કપડવંજ તાલુકાના ઝંડા ગામના રતિલાલ વલ્લભભાઈ પટેલ બાજરીની કાપણી પછી ઓછા વરસાદની સંભાવના હોય તો તલની વાવણી કરે છે.

આમ કરવાથી તલનો વિકાસ અને ઉત્પાદન સારા થાય છે. બાજરીના જડથિયા - ભોથાને ખેતરમાં રહેવા દઈને ખેતરમાં હળથી ત્રણ ચાર ખેડ કરવામાં આવે છે. આ જડથિયાં ખેતરમાં કહોવાઈ જવાથી તલનો વિકાસ સારો થાય છે. અને તલનું ઉત્પાદન પણ વધે છે. આ ગામમાં મોટાભાગના ખેડૂતો આ પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરે છે. રતિભાઈના જણાવ્યા મુજબ એક વિધામાંથી ૨૦ મણ જેટલું તલનું ઉત્પાદન મળે છે.

(શ્રીત કેડી સોલંકીન અજમાવ્યા મુજબ બાજરીના જડથિયાં જમીનને ભરભરી બનાવે છે. તેમજ તે પાણી ચૂસી છે. તલને આવી નિતારવાળી જમીન જ માફક આવતી હોવાથી તલનો વિકાસ સારો થાય છે.)

(ડૉ. એન. શેખના જણાવ્યા મુજબ તલ બાષ્પોત્સ્વેદન કરે છે. તેથી ઓછા પાણીએ પણ સાફ ઉત્પાદન મળે છે.)

Method of Use

Caution

Benefit

તેમજ તે પાણી ચૂસી છે. તલ(Sesamum indicum)ને આવી નિતારવાળી જમીન જ માફક આવતી હોવાથી તલનો વિકાસ સારો થાય છે.

Condition

Material Used

IPR Status

Keywords

ઉનાળુ, બાજરી, Pennisetum typhoides, તલ, Sesamum indicum, વાવેતર, કોહવાઈ, પાક, ખેડા

Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૨૬૬૮		Member Type	Innovator	
First Name	રતિલાલ	Middle Name	વલ્લભભાઈ	Last Name	પટેલ
Profession	ખેતી	Designation	ખેડૂત		
Address 1					
Village	મુ. ઝંડા	Taluka	કપડવંજ		
District	Kheda	State	Gujarat	Country	India
Biography	<p>જીવન પરિચય- ઉત્તરદાતાની ઉંમર ૩૫ વર્ષની છે. અભ્યાસ આઈ. ટી. આઈ. સર્વેયર ૩ બેબી ૧ બાબો છે. તેમને છ વિધા જમીન છે. પિયત છે. વળીયાળી, ઘઉં, ચોમાસુ, બાજરી, ડાંગર, કપાસ, મકાઈ, ઉનાળુ, બાજરી, મગફળી વાવે છે. જમીન રેતાળ અને ગોરાડ છે. તેમની પાસે ૩ ગાય, ૧ ભેંસ, ૧ બળદ છે. તેમને કુલ ત્રણ ભાઈ છે. ઉત્તરદાતા સૌથી મોટા છે. બધા ખેતી કરે છે.</p> <p>ગામનો પરિચય ૩૦૦ ઘરની વસ્તી ધરાવતું ગામ છે. ગામમાં પટેલના વધુ ઘર છે. ઠાકોર, વણકર, રાવળ, હરિજન વગેરે જ્ઞાતિ છે. ગામમાં પ્રાથમિક શાળા, હાઈસ્કુલ, દૂધમંડળી, ગ્રામ પંચાયત વગેરે છે. કપડવંજથી ૧૭ કિલોમીટર મોટી જરોડ રોડ છે. ગામમાં મુખ્યત્વે કપાસ, બટાટા, વળીયાળી, બાજરી, શાકભાજી, ચોળી મુખ્ય પાકો વાવે છે.</p>				
Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૨૬૭૧		Member Type	Scout	
First Name	રાજેશભાઈ	Middle Name	વી	Last Name	પટેલ
Profession		Designation			
Address 1					
Village		Taluka			
District		State	Gujarat	Country	India
Biography					

Innovation Title લીંબુ(Citrus limon)ના પાકમાં બળિયાનો રોગ

Category પાક સંરક્ષણ

Notebook Number Lok(3)5, Dec.-૧૯૯૮, Pg.No.-૫

Brief લીંબુ(Citrus limon)ના પાકમાં બળિયાનો રોગ આવે તો મોરથુથૂ(Pennisetum hopenckeri), ચુનો, પાણીનો ઉપયોગ

Detail બળિયાનો રોગ શિયાળા તથા ચોમાસામાં જોવા મળે છે આ રોગથી સફેદ રંગના ટપકા પડે છે. જો ઉપદ્રવ વધુ હોય તો છોડ સુકાઈ જાય છે.
લીંબુ(Citrus limon)માં બળિયા નામનો રોગ થાય ત્યારેખેડા જિલ્લાના કપડવંજ તાલુકાના જરોયા ગામના(વિનોદભાઈસોમાભાઈપટેલ મોરથુથૂ(Pennisetum hopenckeri) તથા ચુનાનો ઉપયોગ કરે છે. ૧૦ લિટર પાણીમાં ૭૫૦ ગ્રામ જેટલો ચુનો અને ૧૦૦ ગ્રામ જેટલું મોરથુથૂ નાખી ૧૨ કલાક સુધી પલાળી રાખવામાં આવે છે. ત્યાર પછી લોખંડનો સળીયો નાખતાં જો તેને કાટ ચઢે તો માનવું કે દ્રાવણ બરોબર તૈયાર થયેલ છે. આ દ્રાવણને ગાળીને સાવરણી કે પંપ વડે અઠવાડિયાના અંતરે છાંટવું.
ખેડૂતના જણાવ્યા મુજબ તેઓ આ પદ્ધતિ પોતાના વડીલો પાસેથી શીખેલ છે અને ૨૫ થી ૩૦ વર્ષથી તેનો ઉપયોગ કરે છે.

Method of Use

Caution

Benefit

Condition

Material Used મોરથુથૂ(Pennisetum hopenckeri), ચુનો, પાણી

IPR Status

Keywords મોરથુથૂ, Pennisetum hopenckeri, ચુનો, પાણી, લીંબુ, Citrus limon, પાક, બળિયો, પાક, ખેડ

Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૫૫૨		Member Type	Innovator	
First Name	વિનોદભાઈ	Middle Name	સોમાભાઈ	Last Name	પટેલ
Profession	ખેતી	Designation	ખેડૂત		
Address 1					
Village	મું.પો. ઝરીયા	Taluka	કપડવંજ		
District	Kheda	State	Gujarat	Country	India
Biography					
Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૨૪૪૯		Member Type	Scout	
First Name	કાન્તિ	Middle Name		Last Name	સર્ભી
Profession		Designation			
Address 1					
Village		Taluka			
District		State	Gujarat	Country	India
Biography					

Innovation Title

દિવેલા(Ricinus communis)માં હામડા ઈયળનું નિયંત્રણ

Category

પાક સંરક્ષણ

Notebook Number

Lok(3)૬, Dec.-૧૯૯૮, Pg.No.-૬

Brief

દિવેલા(Ricinus communis)માં હામડા ઈયળનું નિયંત્રણ માટે લીંબુ(Citrus limon), આંબલી (Tamarindus indicus), નારો (નફ્ફટીયા) (Ipomoea aquatica), તમાકુનો ભુક્કો, પાણીનો ઉપયોગ

Detail

(આ પદ્ધતિ ડિસેમ્બર ૨૦૦૩માં રીચેક કરેલ છે.)

(આ પદ્ધતિની પુનઃ તપાસ પ્રવિણ રોહિતે આગાટના મુવાડા ગામમાં જઈને જૂન ૨૦૦૪માં કરેલ છે. જે પૂર્ણ રૂપે સાચી છે અને પદ્ધતિની અસરકારતા વધારવા માટે ખેડૂતે ચાલુ વર્ષે તમાકુનો ભુક્કો અને નફ્ફટીયાના પાનનો ઉપયોગ કરેલ છે..)

દિવેલા(Ricinus communis)ના પાકમાં હામડા ઈયળના નિયંત્રણ માટે લીંબુ(Citrus limon)નો રસ અને ખાટી આંબલી(Tamarindus indicus)ના પાનના રસનો ઉપયોગ. ખેડૂતના જણાવ્યા મુજબ આ જીવાત ૧ ઈંચ લાંબી કાબરચીતરી ઈયળ ઉપર વાળ જેવી રૂંવાંટી હોય છે. આ જીવાત પાન ખાવાનું અને રસ ચૂસવાનું કામ કરે છે. તેના નિયંત્રણ માટે ખેડૂત ૧૫૦ ગ્રામ લીંબુનો રસ અને ૧૫૦ ગ્રામ આંબલીના પાનનો રસ ૧૫ લિટરના પંપમાં મિશ્રણ કરીને છંટકાવ કરવામાં આવે છે. ખેડૂતના જણાવ્યા મુજબ છેલ્લા મહિનાઓમાં આ પદ્ધતિમાં સુધારો કરેલ તેમાં પાંચ લિટર પાણી, ૨૫૦ ગ્રામ તમાકુનો ભુક્કો અને ૧૫૦ ગ્રામ નારો (નફ્ફટીયા) (Ipomoea aquatica)ના પાન મિશ્રણ કરીને ઉકાળીને એક પંપ દીઠ ૨૦૦ ગ્રામ જેટલો રસ નાખવાનું શરૂ કરેલ છે. જેનું પરિણામ ખૂબ જ સારું મળેલ છે. એટલે કે ખેડૂત લીંબુનો રસ, આંબલીના પાનનો રસ તેમજ તમાકુનો ભુક્કો અને નારો તૈયાર કરેલ રસ મિશ્ર કરીને છંટકાવ કરે છે. આ પદ્ધતિની કોઈ આડ અસર થતી નથી. આ પદ્ધતિ પરંપરાગત છે.

અન્ય જાણકાર:

દેવાભાઈ ખેતાભાઈ બારોટ

વિનુભાઈ અભેસિંહ ગઢવી

દિલીપભાઈ શંકરભાઈ ગઢવી

બનેસિંહ પ્રભુદાસ ગઢવી

દાદુભાઈ ભલુભાઈ ગઢવી

વનસ્પતિની ઓળખ:

આંબલી - નું મોટું ઘટાદાર ઝાડ થાય છે. ખેતરના શેઠા ઉપર તેનું ઝાડ થાય છે અને પાદરમાં પણ જોવા મળે છે. તેને ઝીણાં પાન આવે છે અને લાલાશ પડતા સફેદ ફુલ આવે છે. તેની શીંગો લાંબી ૩ થી ૪ ઈંચની આવે છે. તેની અંદર લીસા ગોળાકાર નાના બીજ આવે છે. બીજ કાળા હોય છે. તેના પાન અને ફળ ખાટા હોય છે.

લીંબુડી - લીંબુનું નાનું ઝાડ થાય છે. તેની ઉંચાઈ ૧૦ થી ૧૫ ફુટ જેટલી હોય છે તેના નાના ૩થી ૪ ઈંચ લાંબા હોય છે. લીંબીને કાંટા પણ હોય છે. તેના ફુલ સફેદ તથા ફળ ગોળ હોય છે. કાચા ફળ લીલા રંગના તથા પાકે ત્યારે પીળા રંગના થાય છે. ખાવામાં ખાટા-મીઠાં હોય છે.

તમાકું - તમાકુની ખેતી કરવામાં આવે છે. તેનો નાનો ૨ થી ૩ ફૂટનો છોડ થાય છે. એક ફૂટ જેવા લાંબા પાન આવે છે. તમાકું પીવા માટે અને ખાવા માટે ઉપયોગી છે.

(નોંધ:- આ પદ્ધતિનું પીઆઈસી તા. ૧૬-૧૧-૨૦૦૬માં કિરણભાઈ આર. રાઠવાએ કરેલ છે.) (આ પદ્ધતિ સાચી છે. તેનો ઉપયોગ હાલ કરે છે.)

Method of Use

Caution

Benefit

Condition

Material Used

લીંબુ(Citrus limon), આંબલી(Tamarindus indicus), પાણી, નારો (નફ્ફટીયા) (Ipomoea aquatica), તમાકુનું ભુક્કો

IPR Status

Keywords

હામડા ઈયળ, દિવેલા, પાક, લીંબુ, Citrus limon, આંબલી, Tamarindus indicus, પાણી, Ricinus communis, નફ્ફટીયા, Ipomoea aquatica, તમાકુ, ખેડૂત

Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૦૬૯૩		Member Type	Verifier	
First Name	પ્રવિણ	Middle Name	એચ	Last Name	રોહિત
Profession	Designation				
Address 1					
Village	મુ.પો-બોરવાડ	Taluka	ઉમરેઠ		
District	Anand	State	Gujarat	Country	India
Biography					
Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૦૮૫૬		Member Type	Verifier	
First Name	મહેશ	Middle Name	કે.	Last Name	પરમાર
Profession	Designation				
Address 1					
Village	મું.પો. કુડોલ	Taluka	મોડાસા		
District	Sabarkantha	State	Gujarat	Country	India
Biography					
Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૧૦૮૭		Member Type	Innovator	
First Name	બાણીદાન	Middle Name	માવજીભાઈ	Last Name	ગઢવી
Profession	ખેતી	Designation	ખેડૂત		
Address 1					
Village	મુ. અગાટના મુવાડા, પો. ભાઈલાકુઈ	Taluka	કપડવંજ		
District	Kheda	State	Gujarat	Country	India
Biography	<p>ઉત્તરદાતાની ઉંમર ૪૫ વર્ષની છે. તેઓએ ધોરણ ૭ સુધી અભ્યાસ કરેલ છે. તેમના માતા છે. પિતા નથી. તેમના લગ્ન થયેલ નથી. તેથી તેમને પત્ની સંતાન કંઈ નથી. તેમને જમીન ૧૨ વિઘા જેટલી છે. તેમાં તેઓ વરિયાળી, દિવેલા, કપાસ, બટાકા, એરંડા જેવા પાકો પકવે છે. તેમને પિયતની સુવિધા છે. તેઓ કૂવામાંથી બોરદ્વારા પિયતનું પાણી પુરુ પાડે છે તેમને પશુઓમાં ૨ બળદ ૨ ભેસ, ૩ પાડીઓ છે. કુલ ૭ પશુઓ છે. તેમને આવકના સાધનો ખેતી પશુપાલન પર આધાર રાખે છે. તેમને રહેવા માટે પાકું ધાબાવાળું મકાન છે. તેમની આર્થિક સ્થિતિ સારી છે. બાણીદાન ગઢવી પશુવૈદ્યના તથા માનવૈદ્યના સારા જાણકાર છે. તેમને સૃષ્ટિ તરફથી એવોર્ડ પણ મળેલ છે.</p> <p>ગામનો પરિચય- આગાટના મુવાડાની કુલ વસ્તી ૧૦૦ જેટલી હશે. આગાટના મુવાડા જવા માટે ભયલાકુઈથી ૧ કિ.મી ચાલીને પગદંડી જવું પડે છે. ગામમાં કંઈ પણ પ્રકાર સુવિધા નથી. આગાટના મુવાડા તથા ભયલાકુઈ ગ્રામ ગૃપ પંચાયત હોવાથી ગામમાં પંચાયત, પોસ્ટઓફિસ જેવું કંઈ નથી. પાકમાં વરિયાળી દિવેલા, કપાસ, બટાકા, એરંડા જેવા પાકો પકવે છે. જ્ઞાતિમાં બારોટ તથા ગઢવી જ્ઞાતિના ૧૫ ઘર આવેલા છે વૃક્ષોમાં લીમડા, બાવળ, નીલગીરી જેવા વૃક્ષો જોવા મળે છે. તેઓની આવકના સાધનો ખેતી, પશુપાલન પર આધાર રાખે છે. ગામથી તાલુકાનું અંતર અંદાજે ૧૨ કિલોમીટર દૂર આવેલું છે ત્યારે જિલ્લો ગામથી ૭૦ કિલોમીટર દૂર આવેલો છે. ગામમાં કાચા રસ્તા હોવાથી ભયલાકુઈ સુધી છકડા તથા રીક્ષા જેવું આવે છે. ભયલાકુઈથી પગદંડી ચાલીને જવું પડે છે.</p>				
Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૧૭૦૮		Member Type	Scout	
First Name	રાજેશ	Middle Name	વી.	Last Name	પટેલ
Profession	Designation				
Address 1					
Village	મુ.પો. ઝંડા	Taluka	તા. કપડવંજ		
District	Kheda	State	Gujarat	Country	India
Biography					
Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૬૧૭૫		Member Type	Verifier	
First Name	કિરણસિંહ	Middle Name	રતનસિંહ	Last Name	રાઠવા (ચૌહાણ)
Profession	Designation				

Address 1

Village મુ. મેઘરી, પો. કંચેટા

Taluka ધાનપુર

District Dahod

State Gujarat

Country India

Biography

Innovation Title

દિવેલામાં ઘોડિયા ઇયળ

Category

પાક સંરક્ષણ

Notebook Number

Lok(3)5, Dec.-૧૯૯૮, Pg.No.-૬

Brief

દિવેલા(<i>Ricinus communis</i>)માં ઘોડિયા ઇયળનું નિયંત્રણ માટે લીંબુ(<i>Citrus limon</i>), આંબલી(<i>Tamarindus indicus</i>), નારો (નફ્ફટીયા) (<i>Ipomoea aquatica</i>), તમાકુ(<i>Nicotiana tabacum</i>)નો ભુક્કો, પાણીનો ઉપયોગ

Detail

(આ પદ્ધતિ ડિસેમ્બર ૨૦૦૩માં રીચેક કરેલ છે.)

(આ પદ્ધતિની પુનઃ તપાસ પ્રવિણ રોહિતે આગાટના મુવાડા ગામમાં જઈને જૂન ૨૦૦૪માં કરેલ છે. જે પૂર્ણ રૂપે સાચી છે અને પદ્ધતિની અસરકારતા વધારવા માટે ખેડૂતે ચાલુ વર્ષે તમાકુનો ભૂકો અને નફ્ફટીયાના પાનનો ઉપયોગ કરેલ છે..)

દિવેલા(<i>Ricinus communis</i>)ના પાકમાં ઘોડિયા ઇયળના નિયંત્રણ માટે લીંબુ(<i>Citrus limon</i>)નો રસ અને ખાટી આંબલી(<i>Tamarindus indicus</i>)ના પાનના રસનો ઉપયોગ. ખેડૂતના જણાવ્યા મુજબ આ જીવાત ૧ ઈંચ લાંબી કાબરચીતરી ઇયળ ઉપર વાળ જેવી રૂવાંટી હોય છે. આ જીવાત પાન ખાવાનું અને રસ ચૂસવાનું કામ કરે છે. તેના નિયંત્રણ માટે ખેડૂત ૧૫૦ ગ્રામ લીંબુનો રસ અને ૧૫૦ ગ્રામ આંબલીના પાનનો રસ ૧૫ લિટરના પંપમાં મિશ્રણ કરીને છંટકાવ કરવામાં આવે છે. ખેડૂતના જણાવ્યા મુજબ છેલ્લા મહિનાઓમાં આ પદ્ધતિમાં સુધારો કરેલ તેમાં પાંચ લિટર પાણી, ૨૫૦ ગ્રામ તમાકુ(<i>Nicotiana tabacum</i>)નો ભૂકો અને ૧૫૦ ગ્રામ નારો (નફ્ફટીયા) (<i>Ipomoea aquatica</i>)ના પાન મિશ્રણ કરીને ઉકાળીને એક પંપ દીઠ ૨૦૦ ગ્રામ જેટલો રસ નાખવાનું શરૂ કરેલ છે. જેનું પરિણામ ખૂબ જ સારું મળેલ છે. એટલે કે ખેડૂત લીંબુનો રસ, આંબલીના પાનનો રસ તેમજ તમાકુનો ભૂકો અને નારોનો તૈયાર કરેલ રસ મિશ્ર કરીને છંટકાવ કરે છે. આ પદ્ધતિની કોઈ આડ અસર થતી નથી.

(નોંધ:- આ પદ્ધતિનું રીચેક - મે, ૨૦૦૮માં મહેન્દ્રભાઈ. બી. વાઘેલાએ કરેલ છે.)

ઉપરોક્ત જણાવેલ પદ્ધતિ સાચી છે.

- ઉપરોક્ત દવાનો છંટકાવ કર્યા પછી ૫૦ ટકા પરિણામ મળે છે.

- બીજા હપ્તે એટલે કે ચાર દિવસ પછી આ દવાનો છંટકાવ કરવામાં આવે તો ૯૦ ટકા પરિણામ મળે છે.

- શાકભાજીના પાકમાં આ પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરેલ છે. ખાસ કરીને મોલો-મશીના નિયંત્રણ માટે ઘણું ઉપયોગી બની રહે છે.

આ પદ્ધતિનો વિચાર - ખેડૂતના જણાવ્યા મુજબ રાસાયણિક દવાઓ છાંટીને કંટાળી ગયેલ. તેમને વિચારેલ કે રાસાયણિક દવાઓ લાંબા ગાળે શરીરને તથા ઉત્પાદનમાં ઘટાડો કરે છે. આ વિચારથી તેમને દેશી પદ્ધતિ અપનાવેલ છે.

- ઉત્તરદાતાએ આ પદ્ધતિ પોતે વિકસાવેલ છે.

- ખેડૂત પોતે આ દવા બનાવે છે અને ગામના બીજા લોકોને આ દવા બનાવીને આપે છે. (૨૫૦-૦૦ રૂપિયે લિટર)

- સૌ પ્રથમ ૧૯૯૭માં આ પદ્ધતિનો પ્રયોગ કરેલ અને ૫૦ ટકા પરિણામ મળેલ. આ ઉપરાંત પદ્ધતિમાં સુધારો-વધારો કરીને દવાનો પ્રયોગ આજ સુધી કરતાં રહે છે અને પરિણામ પણ સારા મળે છે. આ પદ્ધતિની છંટકાવથી કોઈ આડઅસર થયેલી નથી.

- આ દવાના છંટકાવથી ૮૦ ટકા જેટલું ઉત્પાદનમાં વધારો થાય છે.

- ખેડૂતના જણાવ્યા મુજબ દવા બનાવવા માટે આશરે એક કલાક જેટલો સમય લાગે છે. બનાવેલ દવા બાસમાસ કરતાં પણ વધારે સમય પડી રહેતો કોઈ ફરક પડતો નથી.

- હાલમાં આ પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરે છે. અન્ય લોકો પાસે પણ ઉપયોગ કરાવે છે.

મનહરભાઈ શંકરભાઈ ગઢવી

મેલાજી ગાભાજી ઠાકોર

કલાભાઈ જાભાઈ ઠાકોર

મુ.પો. અઘાટના મુવાડા, તા. કપડવંજ, જિ. ખેડા.

જાલમ દિપાજી ઠાકોર

મુ.પો. રૂપજીના મુવાડા, તા. કપડવંજ, જિ. ખેડા.

ઉપરોક્ત વ્યક્તિઓ આ પદ્ધતિ વિશે જાણે છે અને ઉપયોગ પણ કરે છે. તેમના મંતવ્યો મુજબ આ પદ્ધતિથી પરિણામ સારૂ મળે છે.

- ખેડૂતોના જણાવ્યા મુજબ દવાનો છંટકાવ વાદળછાયા વાતાવરણમાં કરવામાં આવે તો પરિણામ સારૂ મળે છે. ઉત્પાદનમાં વધારો થાય છે.

આ પદ્ધતિની સંલગ્ન પદ્ધતિ જણાવેલ નથી.

Method of Use

Caution

Benefit

Condition

Material Used

લીંબુ(<i>Citrus limon</i>), આંબલી(<i>Tamarindus indicus</i>), પાણી, નારો (નફ્ફટીયા) (<i>Ipomoea aquatica</i>), તમાકુ(<i>Nicotiana tabacum</i>)નું ભુક્કો

IPR Status

Keywords

ଘୋଡ଼ିଆ ଓଧଳ, ଝିଦେଣା, ଲିଞ୍ଜ, <i>Citrus limon</i>, ଅଂଭଳି, <i>Tamarindus indicus</i>, ପାଞ୍ଜି, ଝିଦେଣା, <i>Ricinus communis</i>, ନାରୋ, ନଝଝିଧା, <i>Ipomoea aquatica</i>, ତମାଝୁ, <i>Nicotiana tabacum</i>, ଖେଟ

Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૦૬૯૩		Member Type	Verifier	
First Name	પ્રવિણ	Middle Name	એચ	Last Name	રોહિત
Profession	Designation				
Address 1					
Village	મુ.પો-બોરવાડ	Taluka	ઉમરેઠ		
District	Anand	State	Gujarat	Country	India
Biography					
Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૦૮૫૬		Member Type	Verifier	
First Name	મહેશ	Middle Name	કે.	Last Name	પરમાર
Profession	Designation				
Address 1					
Village	મું.પો. કુડોલ	Taluka	મોડાસા		
District	Sabarkantha	State	Gujarat	Country	India
Biography					
Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૧૦૮૭		Member Type	Innovator	
First Name	બાણીદાન	Middle Name	માવજીભાઈ	Last Name	ગઢવી
Profession	ખેતી	Designation	ખેડૂત		
Address 1					
Village	મુ. અગાટના મુવાડા, પો. ભાઈલાકુઈ	Taluka	કપડવંજ		
District	Kheda	State	Gujarat	Country	India
Biography	<p>ઉત્તરદાતાની ઉંમર ૪૫ વર્ષની છે. તેઓએ ધોરણ ૭ સુધી અભ્યાસ કરેલ છે. તેમના માતા છે. પિતા નથી. તેમના લગ્ન થયેલ નથી. તેથી તેમને પત્ની સંતાન કંઈ નથી. તેમને જમીન ૧૨ વિઘા જેટલી છે. તેમાં તેઓ વરિયાળી, દિવેલા, કપાસ, બટાકા, એરંડા જેવા પાકો પકવે છે. તેમને પિયતની સુવિધા છે. તેઓ કૂવામાંથી બોરદ્વારા પિયતનું પાણી પુરુ પાડે છે તેમને પશુઓમાં ૨ બળદ ૨ ભેસ, ૩ પાડીઓ છે. કુલ ૭ પશુઓ છે. તેમને આવકના સાધનો ખેતી પશુપાલન પર આધાર રાખે છે. તેમને રહેવા માટે પાકું ધાબાવાળું મકાન છે. તેમની આર્થિક સ્થિતિ સારી છે. બાણીદાન ગઢવી પશુવૈદ્યના તથા માનવૈદ્યના સારા જાણકાર છે. તેમને સૃષ્ટિ તરફથી એવોર્ડ પણ મળેલ છે.</p> <p>ગામનો પરિચય- આગાટના મુવાડાની કુલ વસ્તી ૧૦૦ જેટલી હશે. આગાટના મુવાડા જવા માટે ભયલાકુઈથી ૧ કિ.મી ચાલીને પગદંડી જવું પડે છે. ગામમાં કંઈ પણ પ્રકાર સુવિધા નથી. આગાટના મુવાડા તથા ભયલાકુઈ ગ્રામ ગૃપ પંચાયત હોવાથી ગામમાં પંચાયત, પોસ્ટઓફિસ જેવું કંઈ નથી. પાકમાં વરિયાળી દિવેલા, કપાસ, બટાકા, એરંડા જેવા પાકો પકવે છે. જ્ઞાતિમાં બારોટ તથા ગઢવી જ્ઞાતિના ૧૫ ઘર આવેલા છે વૃક્ષોમાં લીમડા, બાવળ, નીલગીરી જેવા વૃક્ષો જોવા મળે છે. તેઓની આવકના સાધનો ખેતી, પશુપાલન પર આધાર રાખે છે. ગામથી તાલુકાનું અંતર અંદાજે ૧૨ કિલોમીટર દૂર આવેલું છે ન્યારે જિલ્લો ગામથી ૭૦ કિલોમીટર દૂર આવેલો છે. ગામમાં કાચા રસ્તા હોવાથી ભયલાકુઈ સુધી છકડા તથા રીક્ષા જેવું આવે છે. ભયલાકુઈથી પગદંડી ચાલીને જવું પડે છે.</p>				
Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૧૭૦૮		Member Type	Scout	
First Name	રાજેશ	Middle Name	વી.	Last Name	પટેલ
Profession	Designation				
Address 1					
Village	મુ.પો. ઝંડા	Taluka	તા. કપડવંજ		
District	Kheda	State	Gujarat	Country	India
Biography					
Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૬૨૦૨		Member Type	Verifier	
First Name	મહેન્દ્ર	Middle Name	બી.	Last Name	વાઘેલા
Profession	Designation				

Address 1

Village મું. ઉધરોઝપુરા

Taluka મીસલ

District Ahmadabad

State Gujarat

Country India

Biography